

nik ²⁵⁾, jetičnik poljski ²⁶⁾, zlatice njivske in povodne ²⁷⁾, regrat navadni ²⁸⁾, regrat močirski ²⁹⁾, pasja violica ³⁰⁾, rudeče jagode ³¹⁾, garjev mleček ³²⁾, ramšelj navadni ³³⁾, bele kerstnice ³⁴⁾, senožeška detelja ³⁵⁾, zvončica šopirna ³⁶⁾, materni dušek ³⁷⁾, divje korenje ³⁸⁾, rudeče malince ³⁹⁾, gorčica njivska ⁴⁰⁾, grintov zelj ⁴¹⁾ itd. Lepa kopica jih je, kaj ne?

Iz Nemške vasi 19. dec. J. K. Ozimina je pri nas kaj lepa, ker imamo tako gorko in prijazno vreme, da je veselje. V Goricah je vse živo, kjer ljudje razne vinogradške dela opravljajo; živina zavoljo pičlo spravljene kerme še zdaj po travnikih in resnatih gričkih si živeža iše. Cvetice mnogega plemena cvetejo kakor spomladi; bezeg, kozja potica in več družih germov zeleni. Bog nam daj še tako gorko spomlad! Čeravno malo, smo vendar dobrega vina pridelali, ki se je že večidel v denar spravilo, ker je kupcov dovelj.

Novičar iz slovanskih krajev.

Iz Černogore je prinesel Lloydov parobrod tole novico: Bitva od 12. na 13. dan t. m. med Podgorico in Žabljakom izzačetka ni bila srečna za Černogorce, ker je bilo Turških konjikov preveč; poslednjič pa so vendar Černogorci, ker so iz Piperij še več pripomoči dobili, popolnoma zmagali in Turke v beg zajahali, ki so Černogorcom ponudili preneh vojske. Med tem se Černogorci vedno terdneje v Žabljaku vstavljajo, so dobro prevideni z živežem ter se hočejo do zadnjega moža braniti. Dalje se zvé, da verh Omer-Pašatove armade je še 10.000 brambovcov in 6000 albanskih prostovoljcev pripravljenih(?), ki imajo Černogorce v sotišnjih napasti. — „Srbs. dnev.“ se iz Hercogovine piše, da je ondi vse polno turških poslancov, ki hujskajo ljudstvo zoper Černogoro, v kateri se bojo, če pred ne, na spomlad važne reči godile, ako knez Černogorski zvest ostane svojim namenom. Černogorci so vsi ene misli in ene želje, da bi njih knez terjal od Turčije nekdanje meje Černogorske dežele. Danilo se je vernul iz Žabljaka v Četinje.

Iz Celja 23. dec. Že davno ni bilo toliko ljudi u naše mesto privrelo, kakor danes. Prišli so gledat nekaj, česar tukej že blizo 30 let ni bilo viditi: vsmeritvev grozovitega hudodelnika, ki je svojega očeta umoril in, na vislice obsojen, je šel svojo zadnjo pot.

Iz obsodbe, ki je bila u slovenskem in nemškem jeziku razglašena, povzamemo sledeče:

Lovrenc D. rojen leta 1829 pri Materi-Božji-Znežnici, srenje v Gorni-Veliki, keršanske vere, sin gruntnega posestnika Matija D. in Magdalene D. se je oženil v letu 1848 z Lizo vdovo N. in je priženil z njo kmetiško pozemljiše v srenji Šönwart na Pačenverhu Marburskega sodniškega okraja.

Njegova mati je umerla leta 1848 in njegov oče je živel od leta 1849 pri njem na Pačenverhu, potem ko je več dolgov, ki so na priženjenem zemljišču bili, skupej 400 gold. srb. poplačal, za kar je pri svojem sinu živež in staniše dobival.

Lovrenc D. je, kakor so priče svedočile, zanikerno živel, se je pregrešno z ženskim spolom pečal, se je rad po kerčmah klatil, in je poslednji čas delo in kmetijstvo v nemar pušal.

Akoravno je Lovrenc D. precej veliko kmetijo priženil, akoravno mu je oče 400 gold. srb. v gotovem denarju dal, živine in hišnega orodja nakupil in več majhnih dolgov, ki so še posebej 200 gold. srb. znesli,

purp. et maculatum, ²⁵⁾ potentilla verna, ²⁶⁾ veronica agrest., ²⁷⁾ ranunculus arv. et aquat., ²⁸⁾ leontodon palust., ²⁹⁾ viola canina, ³⁰⁾ fragaria vesca, ³¹⁾ euphorbia epith., ³²⁾ polygala vulg., ³³⁾ crysanthemum leuc., ³⁴⁾ trifolium prat., ³⁵⁾ campanula patula, ³⁶⁾ thymus serp., ³⁷⁾ daucus carota, ³⁸⁾ rubus caesius, ³⁹⁾ sinapis arv., ⁴⁰⁾ scabiosa sylv. et succisa.

za njega poplačal, je Lovrenc D. poslednji čas vendar le precej velike dolge naredil. Oče ga je zavolj tega večkrat okregal.

Zvečer 13. dan maja je oče svojega sina Lovrenca, ko je že v postelji ležal, sopet in scer poslednjikrat svaril in mu žugal, da hoče od njega proč iti, in denar, ki ga je za-nj plačal, od njega terjati.

Drugo jutro je našla znaha Liza D. starega očeta mertvega v njegovi kamri.

Sumljiv te hudobije je bil precej lastni sin; za to ga je sodnija zaperla. S prvega je tajil in je hotel druge ljudi te hudobije krive delati, poznej se je pvdal, da je svojega očeta po razbojniško umoril in sicer takole:

13. dan mesca maja zvečer, ko je že v postelji ležal, se je Lovrenc D. z očetom prepiral; oče je njega za 400 gold. srebra, ki mu jih je bil posodil, tirjal, in mu rekel, da hoče od njega proč iti. Zdaj sinu v glavo pride, da bi vender bolj za-nj bilo, ako bi se očeta znebiti mogel, ker bi mu po tem denarja plačati treba ne bilo. On vstane ob dveh po polnoči, obuže hlače, gré v vežo, vzame dervnico (skiro), ki je imela pol tretji čevlj dolgo toporišče, gré v nezaperto kamro, ker je oče ležal in terdo spal. Namenjen njega umoriti, vzdigne in oberne skiro in z ušesi svojega očeta dvakrat po glavi vdari, ki ni nobenega glasa od sebe dal. Da bi pa ljudi mislili, da je kdo drug očeta umoril, je po tem njegovo škrinjo zadel in jo je s skiro vred skoz spredne vrata k posekanemu orehu nesel, kjer se je zjutraj najšla.

Tam je škrinjino dno s skiro razbil, obleko in v cunjah zaviti sreberni denari (skup 6 gold.) vzel; škrinjo je ležati pustil, obleko je na pašniku precej pri hlevu v jamo zakopal, denar je pa narpoprej v preši skril, poznej v kamri, kjer sta z ženo spala, nad posteljo med tram in dile vtaknil; skiro je bil en strelaj dalječ od tistega mesta, kjer se je razbita škrinja našla, zakopal.

Potem ko je škrinjo razbil in je obleko zakopal, je sopet skiro vzel, z njo nazaj v hišo šel in v očetovo kamro stopil. Ni bilo več očeta v postelji, ampak ležal je za mizo na klopi, kakor ga je poznej sodniška komisija našla. Misli si, da oče utegne še nekoliko živ biti, in vdari ga še dvakrat s skirinimi ušesi po glavi. Zdaj še le skiro iz hiše nese in se v posteljo vleže.

To kar je sam obstal, je vsim pozvedenim okoljstavam popolnoma prilično, in ker je tudi pozvedeno bilo, da tega umora noben drug dopernesti ni mogel, ker so se zjutraj oboje vrata od znotraj zaperte našle, ni bilo nobene dvombe več, da je sin Lovrenc svojega očeta umoril. Bil je tedaj z razsodkom c. k. deželne sodnije v Celji 17. septembra 1852 zavolj razbojniškega umora k smerti na vislicah obsojen.

Zoper taj razsodek je scer Lovrenc D. pristožbo zastran ničnosti vzdignil, ali nar vikša overžna sodnija je to pritožbo zaverгла, in Njih c. k. Veličanstvo, pre-svitli Cesar, so oblastnijam prepustili, z Lovrencom D., ki je zavolj razbojniškega umora k smerti obsojen, dalje po postavah ravnati, in po tem takem se je spoznana smertna kazen nad Lovrencom D. 23. decembra 1852 na vislicah spolnila.

Gospod opát so ga sami na njegovi zadnji poti spremili — vés skesan je za svojo pregreho smert storil.

Iz sv. Križa pri Kostanjevici 18. dec. C—č. Ljube Novice! od vsih krajev nam kaj noviga poveste, da človek saj kaj vé, kaj se po svetu godí; povejte še kaj od našiga. Ker vém, da so Vam šole zlo pri sercu, Vam povém, da visoko častiti g. kaplan Jožef Grad se sedaj ob nedeljah z otroci trudijo, katerih blizo 100 v šolo pride; vsakdanje šole pa v sv. Križu še vedno pogrešujemo. — Letina je bila pri nas srednja; tudi vina

se je le srednje mero pridelalo, prodajalo se je estrajsko vedro po 4½ do 7, clò do 8 fl. Vreme je gorko, polje zeleno, da malo kdaj tako; če še delj tako ostane, bojo ljudje lahko v nogradih veliko storili, sedaj kole perpravljamo. Bog daj srečo! Drugo pot še kaj, ako bom vidil, da mojega pisanja „Novice“ ne bojo zavergele *).

Novičar iz mnogih krajev.

V petek je prišel svetli cesar iz Berolina na Dunaj nazaj. Ko so se mu v Berolinu višji oficirji poklonili, jih je prijazno pozdravil in prusko armado pohvalil, ktera nadušena časti in zvestobe je edina bila z austrijsko; pa terdno tudi zaupa, da bote edini ostale prihodnjič, naj se primeri kar koli. — Dokler ne pride nov patent za lov (jago), je po ukazu cesarjevimi ministerstvo razglasilo nekatere nove postave za stran lova, ktere bomo nekoliko obširniji oznanili drugo pot. — Tudi za stran gerbov (Wappen) posamnih austrijskih kronovin pride nek nova postava. — Na vsih cesarskih železnicah skupej je 271 hlaponov, ki imajo tolikšno moč, kakor 20.982 konj. — Po Dunavi se je letos iz Ogerskiga in družih podunavskih dežel na posebnih k parabrodam priklenjenih barkicah že čez 92.788 pitanih prešičev na Nemško na prodaj peljalo, tedaj čez 16.000 več kot lani. — Iz preiskave poslednjih v Mantovi na Laškim k smerti obsojenih zarotnikov se je zvedilo, da je po več cerkvah, učilnicah, bolnišnicah in mestnih hišah smodnik in orožje skrito. — V Zagrebu, kjer je meso tako dober kup, velja tu in tam maslice mleka 6 kraje. sr.; tako piše „Agram. Zeit.“ — Sardinska vlada se ne bo s papeževo še tako hitro spravila, kakor se je pričakovalo. — Španjska vlada ne pripusti nobenimu, ki ni katoliške vere, prebivanja ali daljnega mudenja v svoji deželi. — Ukaz francoske vlade zapové, da imajo iz Jeronimove rodovine prihodnji francoski cesarji biti, ako Napoleon nobeniga sina ne bo imel ali nobeniga ne bo posinil. Rusovska, austrijska in pruska vlada Napoleona še niso cesarja spoznale; vendar se pripoveduje, da je nek rusovski poročnik Kiselev od cara Nikolaja pismo na Napoleona prejel, v katerim se mu car zahvali za to, kar je 2. decembra 1851 za celo Evropo dobrega storil; dalje pohvali njegovo vedenje ko je bil predsednik ljudovlade, in pravi, da če premembo vladarstva proti temu spoznati, da ne žali ne miru ne pogodb od leta 1815; poslednjič Napoleonu svetje: naj opusti zavolj naslova ali imena dražljivo vstanovitve nasledništva svojiga.

Zastran Vertovcove „občne povestnice.“

Na vprašanje mnogih za domačo reč skerbni prijetlov: ali se smé pričakovati, da živo zaželjena „povestnica“ Vertovcova, ki se bo prihodnje leto „Novicam“ dokladala, ne bo le odlomek ali kosček „občne“ povestnice ostala in ali se smé upati, da pride celo delo na dan, odgovorimo — namesti da bi o tem nov razglas spisovali — z „predgovorom“, ki se k „Vertovcovi“ povestnici ravno natiskuje. Iz tega bojo vse zvedili, cesar zvediti želé. Takole se glasi:

„V jeziku vsacega omikanega naroda najdemo knjigo, v kateri so zapisane važniši zgodbe, ki so se pripetile od stvarjenja sveta. noter do današnjega časa.

O tem tedaj ni dvombe več, da tudi čast sloven-

*) »Novice« ne delajo o pisavcih nobenega razločka, da je le spis namenu njenim primeren, marveč jih živo veselí, ako kmetje ne berejo samo, temuč da pišejo tudi, da tako počasi postopamo naprej in se tudi slovensko ljudstvo pridružuje drugim omikanim narodom na svetu.

Vred.

skega naroda, čigar slovstvo se tako čversto na vedno višji stopnjo izobraženja dviguje, neogibljivo terja, brez daljnega odlašanja pride v domačem jeziku taka knjiga na dan, ktera, ko nam razodeva zgodbe prednamstva, nam je učenica sedanjosti in zerkalo prihodnosti.

Kaj ne, da bi vsakteremu izmed nas važno in mikavno bilo, ako bi le vedil zgodbe rodovine svoje od prvega njegovega očaka noter do svojega očeta? Koliko važniši je še, ako zvémo zgodbe tiste velike družine, ki se človeštvo imenuje, ktero, razcepljeno v mnogo narodov, je doživelo o teku časa brezštevilno dogodb, iz katerih se je izmotal tisti stan sveta, kakoršni je dan današnji, brez da bi bilo še nehalo tisto kolo se verteti, ktero suče vsigamogočnost in brezkončna modrost Gospoda nebes in zemlje.

Rajni fajmošter Vertovec, čigar imé stoji zapisano z zlatimi pismenkami v bukvah slovenskega slovstva, je spoznal potrebo „občne povestnice“ za narod slovenski, in se lotil imenitnega pa težavnega dela, ktero po besedah njegovih „za ljudstvo pisano, bi bilo tudi učenim vgodno“.

Bodi Bogu milo! da verli mož vsega ni mogel popolnoma dodelati, in da umerjočim rokam je odpadlo pero, preden je spisalo vse, kar je blago serce njegovo še namenilo domovini predragi.

Al bodimo hvaležni in veseli s tem, kar nam je zapustil, — lep zaklad je! Le poslednjih 4 do 5 razdelkov manjka in tudi „srednja dôba“ (mittlere Zeit) povestnice bi bila gotova.

Ker je rajni v poslednjih urah svojega za domovino slavno zasluženega življenja po svojim gosp. stričniku meni izročiti veleval svoj rokopis, je bil berž moj namen rajncega poslednje delo tudi po tisti poti Slovencem v roke podati, po kateri so prišle razun enega vse njegove dela na svetlo — po poti „Novic“, ktere so bile izbudnica sadupolnega pisateljstva njegovega. Al želel sim, da bi popolnoma dodelana povestnica zagledala beli dan.

Ker pa so me rodoljubi od več strani nagovarjali, naj bi dalje ne odlašal izdaje teško pričakovanega dela, sva z gosp. Blaznikom sklenila, ga letošnjim „Novicam“ prikladati, kakor sva naznanila.

Nadjava se, ako domoljubje ni le prazna beseda, da bova v stanu, zagotovilo za pol leta spolnovati celo leto, in tako dolgo, da pride cela povestnica na dan, ker si bova med tem prizadjala, moža najti, ki bo po izgledu natisnjene knjige v duhu in besedi dopisal še to, česar rajni ni več doveršiti mogel.

Po vsakim si zamorejo prijatli domorodnega slovstva svesti biti, da na srečo začeto drago delo nikakor ne bo zaostalo, in če ga ne bo hotel naš narod v kratkem času zastonj, da ga bojo dobili rodoljubi za plačilo pozneje“.

S prvim listom novega leta pride že 1 pòla na dan.

Vrednik.

Nov pravosloven časopis „Pravnik“

bo začel izhajati v Zagrebu ob novem letu pod uredništvom gosp. Matia Mrazović-a, odvetnika, enkrat u tednu na pol pòle u veliki osmini; u Zagrebu velja 4 fl., s pošto 5 fl. za celo leto, za pol leta v Zagrebu 2 fl., s pošto 2 fl. 30 kr. Naročila se imajo poslati sl. uredništvu „Pravnika“ u Zagreb.

Popravitik.

V »Oglasniku« štev. 50 se je v »povabilu na naročbo Bolele« pregrešek vrinul: namest 2 gold. 30 kr. za polletno plačilo naj se bere 1 gold. 30 kr.

Natiskar in založnik **Jožef Blaznik v Ljubljani.**

 Današnjemu listu je „kazalo važniših reči 10. tečaja Novic z načelnim listam in zavitkam“ pridjano.